

Budowa zewnętrzna książki

Joanna Polaszczyk, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. J. Lompy w Katowicach – Filia w Piekarach Śląskich

Opublikowano 5 listopada 2009 r.

Temat: Budowa zewnętrzna książki – konspekt lekcji bibliotecznej

Uczestnicy: uczniowie klasy III szkoły podstawowej

Czas: 45 minut

Cele lekcji:

Uczeń:

- wymieni elementy tworzące książkę,
- wyjaśni rolę poszczególnych części książki,
- przyporządkuje wskazanemu elementowi książki jego nazwę,
- wykaże różnice w budowie różnych książek,
- współpracuje z grupą w celu zrealizowania postawionych jej zadań.

Metody nauczania:

- pogadanka,
- opis,
- zabawa dydaktyczna,
- ćwiczenia.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa,
- zbiorowa.

Środki dydaktyczne:

- plansza książki,
- napisy oznaczające elementy książki – wykonane przez dzieci,
- krzyżówka (dla każdego ucznia),
- książki w różnych oprawach stanowiące wystawkę.

Przebieg lekcji:

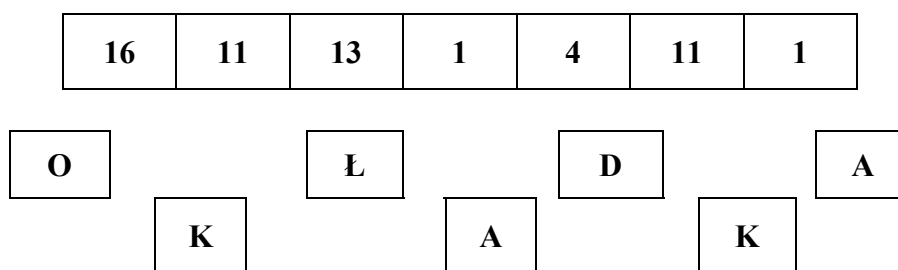
I Część wstępna lekcji

- Powitanie klasy. Czynności organizacyjno – porządkowe.

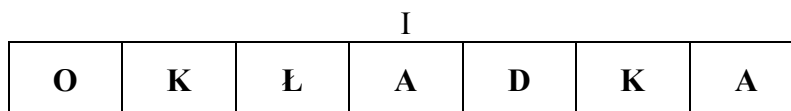
- Zabawa integracyjna pt. „Jaki jest twój?”
Uczestnicy zabawy siedzą w kole (mogą siedzieć w swoich ławkach). Jedna osoba opuszcza pokój. Pozostali ustalają 1 rzeczownik (np. but, praca, rower) – który ma być odgadnięty przez nieobecną osobę. Osoba wraca i pyta poszczególnych uczestników „Jaki jest twój?” lub „Jaka jest twoja?”, „Jakie jest twoje?” Pytany odpowiada np. brązowy. Pytający po kolejnych odpowiedziach ma się zorientować o jaki rzeczownik chodzi. (Można w kolejnych etapach zabawy zaproponować dzieciom rzeczownik: książka).

II Część główna lekcji

- Praca w grupach. Dzieci rozszyfrowują hasła. Każda grupa otrzymuje pasek brystolu z zaszyfrowanym wyrazem (cyfry oznaczają kolejne litery alfabetu) oraz litery potrzebne do ułożenia hasła.

Dzieci przyklejają litery na pasek papieru i tworzą napisy:

- II OBWOLUTA
- III OPASKA
- IV WYKLEJKA
- V TRZON KSIĄŻKI
- VI SPIS TREŚCI
- VII KARTA TYTUŁOWA
- VIII KARTA PRZEDTYTUŁOWA

- Odczytanie haseł przez poszczególne grupy.
- Próba określenia przez uczniów tematu lekcji.
- Odślonięcie planszy „Budowa książki” – omówienie poszczególnych elementów budowy książki. Uczniowie z poszczególnych grup umieszczają wykonane przez siebie napisy w odpowiednich miejscach na planszy.
Przy omawianiu poszczególnych części książki dzieci zastanawiają się, do czego te części służą, jakie informacje zawierają, jaką pełnią rolę.

OPASKA – opasuje książkę, pasek papieru przeważnie kolorowego, pełni funkcję ozdobną, reklamową.

OBWOLUTA – papierowa ochrona oprawy (okładki) książki, funkcja reklamowa i zdobnicza.

OKŁADKI – zewnętrzne karty książki, broszury, między którymi mieszczą się stronice. Karty te połączone są GRZBIETEM. Mogą być miękkie, sztywne, broszurowe, z tektury, lakierowane, matowe. Spełniają funkcję: ochronną, reklamową, informacyjną.

WYKLEJKA – podwójna karta mocnego papieru przyklejona do pierwszej i ostatniej karty książki, łącząca je z okładką. Stanowi także ozdobę książki - gdy jest kolorowa.

KARTA PRZEDTYTUŁOWA – może być na niej tylko ilustracja bądź samo nazwisko autora, sam tytuł lub nazwisko autora i tytuł.

KARTA TYTUŁOWA – zawiera podstawowe informacje o autorze, tytule, współtwórcach, adresie wydawniczym książki.

TRZON – część główna książki, karty z tekstem ciągłym lub dzielonym na rozdziały, części.

SPIS TRESCI – przeważnie występuje na końcu książki, zawiera tytuły rozdziałów, strony. Pełni funkcję informacyjną, pomocniczą (orientacja w treści książki, szybkie odszukanie danego rozdziału).

- Nauczyciel rozdaje grupom książki. Uczniowie w poszczególnych grupach ustalają jakie części posiada ich książka, których elementów w niej nie ma. Przedstawiciele grup omawiają przed całą klasą budowę przykładowych książek.
- Indywidualne rozwiązywanie krzyżówki (załącznik nr 1). Odczytanie hasła: „Budowa książki”.

III Podsumowanie zajęć

- Zabawa dydaktyczna „Puszka”. Nauczyciel włącza spokojną muzykę. Dzieci podają między sobą zamkniętą puszkę. W puszcze znajdują się wypisane na kartkach zagadki i polecenia. Uczeń, który w momencie wyłączenia muzyki będzie mieć w rękach puszkę – otwiera ją i losuje kartkę. Odczytuje na głos polecenie i wykonuje wylosowane zadanie. Zadania dotyczą tematu lekcji i znajomości lektur.
- Ewaluacja zajęć.

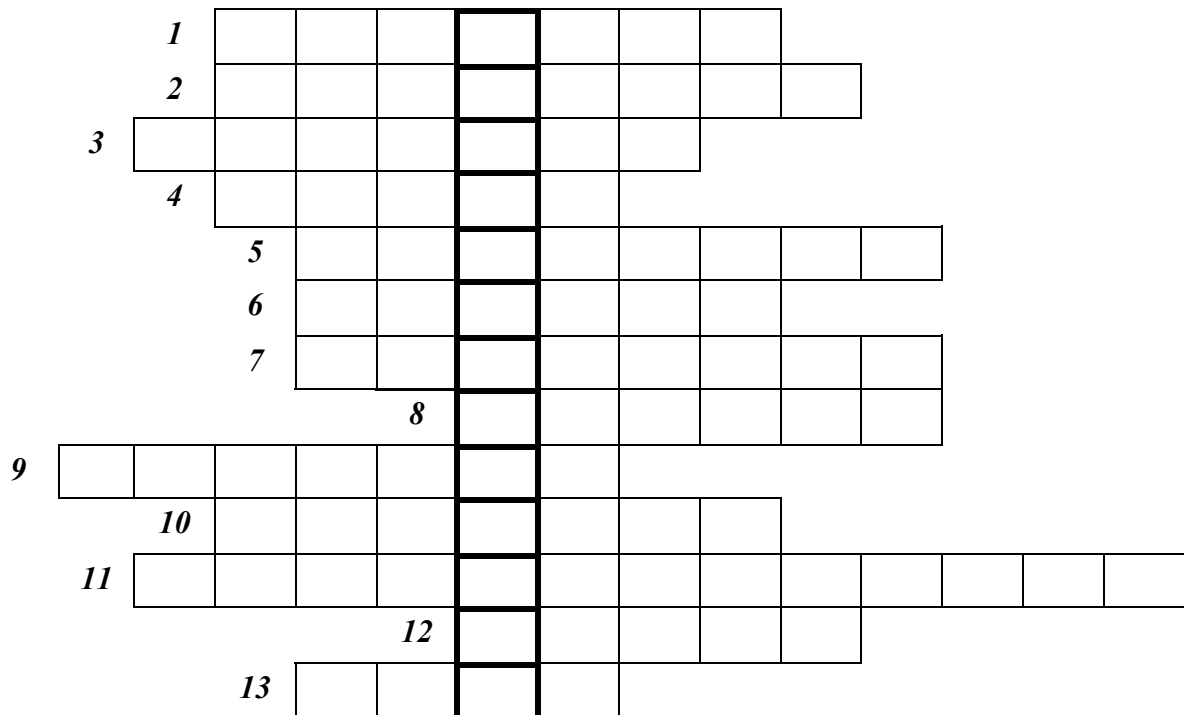
UWAGI: Po skończonej lekcji uczniowie mają możliwość obejrzenia wystawy książek z różnymi rodzajami opraw.

Bibliografia:

1. Wójcicka Elżbieta: Poznajmy się bliżej – budowa książki. „Biblioteka w Szkole” 1998 nr 4 s. 8-10

Załącznik nr 1

KRZYŻÓWKA

1. Łączy 2 części okładki.
2. Karta informująca o autorze, tytule, adresie wydawniczym książki.
3. Zewnętrzne karty książki spełniające funkcję ochronną.
4. Część główna, karty z tekstem.
5. Papierowa ochrona okładki książki.
6. Pasek papieru opasujący książkę.
7. Łączy okładkę z kartkami książki.
8. Jedna część kartki to .....
9. .... ortograficzny lub wyrazów bliskoznacznych.
10. Jest przez Ciebie chętnie czytana.
11. Część biblioteki, w której wypożycza się książki.
12. Przedtytułowa .....
13. Znajduje się na końcu lub na początku książki, pozwala zorientować się w jej treści.